

Vereniging voor katholiek
en christelijk onderwijs

VOS ABB
versterkt en verdiept

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Ter attentie van Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

datum	4 december 2025	telefoon	06-30617460
onderwerp	Oproep profielorganisaties aan informateur	e-mail	dbaars@verus.nl

Geachte heer Van Haersma Buma,

Deze weken werkt u aan het maken van concrete afspraken op tal van beleidsterreinen, waaronder onderwijs. Onderwijs vormt de basis voor een bloeiende, pluriforme en vreedzame samenleving. Wij roepen u daarom op onderwijs in de formatieperiode de aandacht te geven die het verdient – op een manier die het onderwijsveld dient.

Als profielorganisaties vertegenwoordigen wij een belangrijk deel van het maatschappelijk middenveld op het onderwijsterrein en representeren wij de diversiteit die het onderwijslandschap kenmerkt. Namens onze leden vragen wij u te werken aan onderwijsbeleid dat geworteld is in de praktijk door

- het pedagogisch perspectief als uitgangspunt te nemen voor het onderwijsbeleid;
- te zorgen voor samenhangende langetermijnambities en structurele bekostiging voor het onderwijs;
- de belangrijke rol en verantwoordelijkheid van schoolbesturen te erkennen in een onderwijsbestel gebaseerd op positieve subsidiariteit.

Hieronder werken wij deze drie punten nader uit.

Pleidooi voor het pedagogisch perspectief als uitgangspunt

Het onderwijs staat voor grote opgaven. Als meest urgent worden vaak genoemd de aanhoudende en ongelijk verdeelde lerarentekorten, de dalende leeropbrengsten in taal en rekenen/wiskunde en de kansenongelijkheid en sociale segregatie in het onderwijs. Als profielorganisaties vragen we nadrukkelijk aandacht voor een pedagogisch perspectief op onderwijs als basis voor het

onderwijsbeleid om deze en andere opgaven aan te pakken. Het vertrekpunt van het onderwijs ligt in de menswording van de leerling. Dit vraagt om een duidelijke betere balans tussen persoonsvorming, kwalificatie en socialisatie, waarbij de uitgangspunten van beleid telkens vanuit deze drie doelfuncties samen worden geformuleerd. Het vraagt ook om vertrouwen en ruimte voor onderwijsprofessionals om leerlingen te bieden wat zij in hun context en met het oog op hun brede ontwikkeling nodig hebben, ook als het gaat om het realiseren van de gewenste opbrengsten. Onderwijsbeleid, zowel van de overheid als van scholen en hun besturen dient gericht te zijn op het faciliteren van leraren om hun werk op deze manier uit te kunnen voeren. In de bijlage bij deze brief werken we het pedagogisch perspectief verder uit.

Zorg voor samenhangende langetermijnambities

De profielorganisaties onderstrepen [het pleidooi van de Onderwijsraad](#) in zijn brief aan u van 20 november 2025 om te komen tot samenhangend en op de lange termijn gericht beleid en stabiele en toereikende financiering voor het onderwijs op de lange termijn en niet te bezuinigen op onderwijs. Dit sluit ook aan bij eerdere rapporten en adviezen van McKinsey ([Een verstevigd fundament voor iedereen](#)) en het interdepartementale beleidsonderzoek [Koersen op kwaliteit en kansengelijkheid](#).

Erken de belangrijke rol en verantwoordelijkheid van schoolbesturen in het onderwijsbestel

Zoals de Onderwijsraad schreef in zijn advies [Een duidelijke positie voor schoolbesturen](#), hebben schoolbesturen een belangrijke knooppuntfunctie in het onderwijsbestel. Wij pleiten ervoor die belangrijke rol en verantwoordelijkheid te erkennen in een bestel gebaseerd op positieve subsidiariteit, waarin de overheid waar mogelijk de verantwoordelijkheid belegt bij het schoolbestuur, het schoolbestuur op het schoolniveau en de schoolleider op het niveau van de klas. In dit verband wijzen wij op wetsvoorstellen die het nu demissionaire kabinet in voorbereiding heeft en die niet rijmen met dit principe, zoals het wetsvoorstel Strategisch personeelsbeleid ([zeer kritisch ontvangen door de Onderwijsraad](#) en het onderwijsveld) en het wetsvoorstel Gerichte bekostiging (voorzien van een [zeer kritisch advies van de Raad van State](#) en van het onderwijsveld). Meer in het algemeen zien wij met onderwijsjurist Martijn Nolen in zijn bijdrage aan de bundel ter gelegenheid van het afscheid van professor Ben Vermeulen een overheid die steeds meer stuurt en normen stelt, ook buiten het parlement om en daarbij “weinig rekenschap geeft van de vrijheid van onderwijs of de pedagogisch-didactische autonomie”. Wij zijn er niet van overtuigd dat deze beweging helpt om de problemen in het onderwijs op te lossen. Sterker nog: tot nu toe heeft het niet geholpen.

Het belang van een dialoog over de bedoeling van het onderwijs

Onze inzet hebben we hierboven beschreven: samen vanuit het pedagogisch perspectief onderwijsuitdagingen aanpakken. Met een evenwichtige werkverdeling tussen overheid (die vanuit stelselverantwoordelijkheid stuurt op hoofdlijnen) en onderwijsbesturen (die zich met passie en lokaal maatwerk inzetten voor hun eigen scholen, rekening houdend met collectieve belangen). Het is belangrijk daarbij gezamenlijk in dialoog de bedoeling en de doelen van het onderwijs en de functie van onderwijsinstellingen vast te stellen. Op basis hiervan volgt het gesprek over zaken als sturing, bekostiging, kansengelijkheid en lerarentekort. Naar zo’n dialoog zien wij uit. In het belang van leerlingen. Van leraren. Van ons allemaal.

Als profielorganisaties leveren wij vanuit onze eigen visie en nauwe relatie met het veld graag een bijdrage aan een onderwijsbestel dat ruimte biedt aan de pluriformiteit die onze samenleving kenmerkt (en de daarbij passende keuzevrijheid voor ouders en leerlingen) en dat daardoor voor alle leerlingen en studenten het best mogelijke onderwijs biedt. Begin dit jaar spraken wij hierover met toenmalig staatssecretaris Paul. Wij zetten dit gesprek graag voort met het nieuwe kabinet.

Wij wensen u veel wijsheid bij het uitvoeren van uw formatieopdracht en roepen u nogmaals op om onderwijs een prominente plaats te geven in het komende regeerakkoord.

Met hartelijke groet,

Mark Buck (Verus)

Ekon Hartog (VBS)

Jan-Willem de Leeuw (VGS)

Michel Rog (Vereniging van vrijescholen)

Ayhan Tonca (ISBO)

Frank de Wit (VOS/ABB)